

ALGATUSE HUVITAV KOOL MÕTTEKOJAD NOVEMBRIS 2019

EESTI HARIDUSVALDKONNA ARENGUKAVA 2021–2035 ARUTELUDE KOKKUVÕTE

Novembris 2019 toimusid Huvitava Kooli mõttekojad kolmes maakonnas: Jõgevamaal (21.11), Valgamaal (25.11) ja Läänemaal (26.11). Osalema olid kutsutud hariduse erinevate osapoolte esindajad: õpilased, õpetajad ja koolijuhid nii üldharidus-, kutse- kui huvikoolidest, omavalitsuste ning hariduse sõprade, ettevõtete-organisatsioonide esindajad.

Päeva esimeses pooles arutati, kuidas on maakonna hariduselu muutunud võrreldes viie aasta taguse ajaga, kui toimusid Huvitava Kooli mõttekojad kümnes Eesti maakonnas. Millised on väljakutsed täna ja kuidas eri osapoolte koostöös nende väljakutsetega toime tulla. Hea meel on tõdeda, et maakondade hariduselus on viimase viie aasta jooksul toimunud märkimisväärsed positiivsed arengud.

Päeva teises pooles paluti kõigil laudkondadel valida aruteluks kaks Eesti haridusvaldkonna arengukava/ haridusstrateegia 2035 eesmärki ja tuua välja, mis on need maakonna hariduse tuleviku kujundamise kontekstis olulised. Seejärel pakuti välja, kuidas erinevad osapooled saavad nende eesmärkide täitmisel panustada. Haridus- ja Teadusministeerium koostas saadud mõtted arengukava rakendamiseks vajalike meetmete kujundamise tarvis.

Loodava haridusstrateegia eesmärkidest lähtuva arutelu tulemused hõlmavad kolme maakonna – Jõgeva-, Valga- ja Läänemaa – mõttekodade seisukohti üheskoos. Ootused huvigruppide aktiivsusele eri maakondades on enamuses kattuvad. See annab lootust strateegia elluviimisel hõlpsamalt ühiseid arusaamu kujundada.

Huvitava Kooli mõttekojad korraldas koostöös maakondlike koordinaatoritega ja koostas lauajuhtide kokkuvõtete põhjal tulemused Kärt Leppik Tartu Ülikooli haridusuuenduskeskusest.

Huvitava Kooli tegevusi tervikuna koordineerib Pille Liblik Haridus- ja Teadusministeeriumist.

ARUTELU 2: ERI HUVIGRUPPIDE VÕIMALUSED AIDATA KAASA HARIDUSSTRATEEGIA 2035 EESMÄRKIDE ELLUVIIMISELE KOLME MAAKONNA KONTEKSTIS

Strateegiline eesmärk 1 Õpivõimalused on valikurohked ja kättesaadavad ning võimaldavad sujuvat liikumist haridustasemete vahel - on maakonna hariduse tuleviku kavandamisel oluline sellepärast, et loob võimalused...

- õppida erinevatel viisidel, nt teemapõhiselt, veebipõhiselt ja e-õppe vormis
- teadlikumalt kasutada väikeste koolide ressursse ja kujundada nende erinevaid suunitlusi
- huvilistel süvendatult õppida ja tegeleda nende ainetega, mis huvi pakuvad.
- luua põhikoolis õpilastega tihe ja vahetu kontakt, isikliku sideme
- kasvatada iseenda meisterlikkust kui õppimise eesmärki
- värvata õpetajaid, kes on oma ala head asjatundjad, oskavad õpilasi ohjeldada ja kaasata
- kujundada koolid hariduskeskusteks, mis toob kooli ka need kogukonna liikmed, kes muidu kooli ei taha tulla, toimib teisiti ja pakub eripalgelist õpet erinevatele huvitatud sihtgruppidele
- arvestada huvihariduse õpiväljundeid kooli õppetöös
- teha paremat koostööd huvikoolide ja üldhariduskoolide vahel lähtuvalt ainekavadest, samuti eri haridustasemete vahel
- hoida maakonnas noored, kes muidu lähleksid lihtsalt minema
- meie õpilastel maakonnas õppida ja minna maakonnast välja hästi ettevalmistatult ja võimalusel tagasi tulla
- korraldada õpetajatele ühiseid koolitusi

õpilased	<ul style="list-style-type: none">✓ Kasutavad neile pakutavaid valikuid kooli huviringides osalemiseks, gümnaasiumis valikkursuste näol✓ Arutlevad huvipõhiselt elukutse valikuga seotud küsimuste üle, suudavad välistada, mida noor ei soovi edasi õppida.✓ Rakendavad võta põhimõtteid✓ Annavad teada oma huvidest, et luua koolis õppesuundi või –rühmi✓ Ütleavad välja oma soove ja vajadusi, osalevad aruteludes
----------	--

	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Mõtestavad seda, mille jaoks nad õpivad ✓ Initsieerivad individuaalõppekava kokkuleppeid (koos lapsevanemaga) andekatele, huvikoolis käijatele. ✓ Ütleksid julgelt välja ja mõtleksid raamidest välja. ✓ huvihariduses ütlevad välja, et on igav, enne kui huviringist lahkuvad
õpetajad	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Lähenevad õpilasele individuaalselt, selgitamaks tema võimeid ning seda, milles avaldub tema andekus. ✓ Arutlevad regulaarselt lapsevanematega õpilaste arengu ja toetamisega seotud küsimustes, rakendavad saadud infot ✓ Pakuvad rohkem välja erinevaid võimalusi annete arendamiseks (olümpiaadid, õpilaselt-õpilasele õppimine, individuaalne ainekava jm), toetab andekat õpilast ja nende individuaalõppekava-põhist õppimist ✓ On valmis oma digipädevuse suurendamiseks ja selle rakendamiseks. ✓ On õppeprotsessis õpilase partner ja suunaja; oluline on õpetaja valmisolek muutusteks. ✓ Teevad rohkem ja avatumat koostööd kolleegidega õpetajate vahel võiks olla suurem, avatum sh mitte ainult algklassides, vaid ka III kooliastmes ✓ Märkavad erivajadusi varakult, otsivad abi, sh sotsiaalprobleemide korral. ✓ Peavad oluliseks teha karjääriõpet praegusest varasemalt (lasteaed, kooli I-II aste); ✓ Suhtlevad mitmekeelses asutuses lapsevanematega lapse tuleviku teemal ✓ Teevad huvikoolidega koostööd ja vaatavad koos ainekavad üle. ✓ Leiavad erinevaid motiveerimisviise õpilasele, nt kes on tubli, saab aastas 4 tundi vabaks, et tegeleda oma loovtööga, mis on ajamahukas. ✓ Mitmekesistavad õppetööd, leida võimalusi õpetajatöö kergendamiseks, laiendada koostööd valikgruppide vahel, rohkem mõtestavad õpet õpilase seisukohalt. ✓ Peavad väärtuslikuks kogemusõpet, kolleegilt kolleegile õppimist ✓ Tunnustavad õpilast, kes teeb tema aines rohkem kui koolis nõutud ning tunnevad (nt ringid) tunda huvi, mis õpilane nt huviringides teeb ja omandab ✓ Märkavad ja suunavad huviringidesse, teaduskoolidesse, ✓ Tutvustavad oma ainevaldkonna karjäärivõimalusi.
koolijuhid	<ul style="list-style-type: none"> ✓ On valmis vajaduse korral ümberõppe korraldamiseks (160 tundi, mille peaks kompenseerima KOV, üleriigilised haridusprojektid), et kool oleks avatud muutustele ja lahenduste leidmisele.

	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Värbavad tugiisikud, abiõpetajad, sh liitklassides, eripedagoogid, logopeedid ✓ Suurendavad e-õppe kaudu valikuid, nt kaugõppegümnaasiumis, mis toimib üle riigi. ✓ Teevad koostööd haridusasutuste vahel, füüsilise keskkonna ettevalmistamine muutusteks, ✓ Soodustavad huvihariduses omandatu arvestamist formaalhariduses ja pakuvad lahendusi, mida õpilased teevad vabanenud ajaga (vabad tunnid koolitööde tegemiseks või mõne ainega süviti minemiseks). ✓ Algatavad individuaalseid kokkuleppeid andekatele, huvikoolis õppijatele (nt kunst, muusika, sport). ✓ Arvestavad nt käitumisprobleemidega) laste erisustega. Nt õpetada matemaatikat III kooliastmes kolmes erinevas tasemerühmas, et pakkuda kõigile võimetekohast arengut. See on võimalik suuremate koolide puhul. ✓ Algatavad kooli õppekava korrigeerimise, et nn raskemate ainete koormus jaguneks ühtlaselt aasta läbi, et ennetada nt gümnaasiumist suure koormuse/ läbipõlemise tõttu väljakukkumist ainemahtude tõttu ✓ Kehtestavad nädalavahetuseks mitte õppida andmise ja tunni intensiivsemaks muutmise ✓ Toetavad sellist kutsevalikut, kus ei väldita kutsekoole. ✓ Mõtlevad läbi, millist vastutust ja kuidas anda noorele inimesele, sest kõik ei suuda ise oma asju korraldada ja tuleb lähtuda individuaalselt. ✓ Tegelevad kooli maine edendamise, on kursis ja toetavad õpetajaid haridusuuenduste rakendamisel. ✓ Märkavad andekat last ja otsivad infot, mida teha tema toetamiseks, kasutavad ära olemasolevaid võimalusi, nt teeb muudatusi koolipäeva ja õppe korraldamises (tunniplaan) ✓ Planeerivad õpetajate koolitustel osalemise läbipaistvad kriteeriumid, teevad teiste koolidega koostööd kursuste pakkumisel, võimaldavad digikursustel osalemist ja nende arvestamist. ✓ Soodustavad avatud õppe korraldamist, kus koolid vahetavad õpetajaid.
hariduse sõbrad	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Pakuvad praktikavõimalusi, sh väikse tasuga. ✓ Pakuvad teemasid loovtöödeks ja uurimistöödeks. ✓ Toetavad karjääriõpet ✓ Muuseumid võimaldavad õpilastele tasuta külastusi ✓ Annavad külalistunde, suurendavad karjääriteadlikkust.
ettevõtjad	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Osalevad ühisprojektides ja viivad neid läbi nt kogukonnapraktika ✓ Võtavad õpilasi töövarjuks, et õpilased saaksid tutvuda karjäärivõimalustega, annavad külalistunde ✓ Toetavad võrgustiku loomist, et neid oleks rohkem, kes oleks valmis kooli panustama.

	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Reklaamivad ennast välja juba algklassidesse oma ettevõtet ja ametit tutvustama. ✓ Teevad kooliga koostööd sh ettevõtlusnädalate raames. ✓ Pakuvad töökogemust mis tahes kujul (nt ühepäevased proovipäevad või suvemalevad).
koolipidajad	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Toetavad õpetajate täiendkoolitust, ka erinevates Euroopa projektides osalemist (nt Comenius, Erasmus+ Põhjamaade Nõukogu jt) ✓ Kutsekoolis tõstavad üldainete õpetuse taset, et oleks võimalik minna ka edasi õppima. ✓ Loovad kutsekooli ja kaugõppegümnaasiumi toimiva koostöösüsteem üldainete ühekaupa juurde õppimiseks, sest praegu täiskasvanute gümnaasium õpetab soovijaid tasuta ja mitteametlikult. ✓ Tagavad, et kool kui hariduse süda oleks terve, see tagab hea töökeskkonna, ✓ Toetavad koostööd koolide vahel, nt füüsilise keskkonnaga seotult (käsitööklass, mis liigub koolist kooli) ✓ Toetavad koolide (formaal- ja mitteformaalharidust pakkuvate) omavahelist koostööd, huvikoolides tehtu arvestamist õppekava täitmisel. ✓ Teevad riigile ettepanekuid ainekavade ja õppekavade lõimimiseks, keskhariduse õppeasutustesse sisseastumiseksamite kaotamiseks ✓ Peavad kovide koostöös (riigi toel) käitumisprobleemidega laste kooli, kuna pole enam alaealiste asjade komisjoni, siis kool ei käi käitumisprobleemidest üle, last ei saa aidata ja see on karuteene lapsele. ✓ Tegelevad lastevanemate „kasvatamisega“, vanemaharidusega, nt ei maks lapsetoetust, kui vanemakoolitust pole läbinud. ✓ Toetavad ideid, mitte ei blokeeri ressursside piiramisega, võtavad aega mõtlemiseks uute ideede üle ja proovivad leida võimalusi elluviimiseks. ✓ Loovad fondi haridusasutustele ennenägematuteks kulutusteks ✓ Toetavad huvigruppide vahelist koostööd: informatsiooni vahendamine, ümarlaudade korraldamine. ✓ Planeerib huvitegevuse rahastamist ja tasustab huviringide õpetajaid ning vahendite jaotamist (Valla poolt ringijuhil ametikohad, õppekäikude raha). Tunnustavad õpilasi ja eraldavad haridusstipendiume, ✓ Pakuvad võimalusi koostada valla-teemalisi uurimustöid.

Strateegiline eesmärk 2: Õpe on õppijakeskne ja tulevikku vaatav ning aitab õppijal elus hästi hakkama saada, on maakonna hariduse tuleviku kavandamisel oluline sellepärast, et

- koolid on õpilaste jaoks.
- maailm on muutumises ning keegi ei tea praegu täpselt, milliseid oskusi noored tulevikus vajavad, et tööturul hakkama saada.
- rõhku on vaja panna üldpädevuste arendamisele, seoste loomise oskusele ning õpitava seostamisele päriseluga.
- õpetajad oleksid samas inforuumis, sealt edasi ka vanemad ning liigutaks ühiste eesmärkide nimel.
- õnn ja edu on kõigile olulised nii täna, kui tulevikus.

õpilased	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Õpivad senisest tugevamalt oma huvisid esindama. Nt läbi tugevate õpilasesinduste ja õigustavad neile antud usaldust ✓ Võtavad vastutust oma õppimise eest, julgevad öelda välja oma arvamust, esitavad ettepanekuid ✓ Osalevad õpilasesinduses, on koostöövalmid ✓ Koostöö teiste koolide õpilastega ✓ Käivitavad kiusuennetust oma koolis nt tore-liikumine ✓ Õpivad seadma endale ise eesmärgid ja määratlema, mis on tema jaoks “hästi hakkama saada”, õpivad valima, mida ja kuidas õppida, samas täidavad ka õpetajate antud ülesandeid. ✓ Loovad õpetajale võimaluse õpetamiseks ja osalevad õppes aktiivselt ✓ Teevad loovust nõudvaid ülesandeid, aga ka rutiinseid (mõistlikus tasakaalus); ✓ Õpilaste kodust toetatud õpimotivatsioon motiveerib ka õpetajaks saamist ja jäämist. ✓ Osalevad planeerimisprotsessis (annavad sisendi järgmise aasta õppe kujundamiseks õppijast lähtuvalt). Sh õpilasesindused. ✓ Avavad ja esitlevad oma huvisid, andeid ja eesmärke
õpetajad	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Annavad õpilastele võimaluse; toetavad, aga ei tee asju nende eest ära ✓ Loobuvad loenguvormist, toetavad iseseisvat õppimist, õpioskuste kujunemist ✓ On valmis pidevaks professionaalseks arenguks sh kolleegilt õppimiseks, tundide külastamiseks, mentorluseks, osalemiseks metoodikanõukogude töös ✓ Liiguvad teadlikumalt õppijakesksema hariduse suunas. Seostada praktilise eluga.

	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Tunnevad ja kasutavad kaasaegseid õpetamismeetodeid, kujundavad 21.saj oskusi, kannavad ja annavad edasi üldinimlikke väärtusi ja kooli väärtusi ✓ Põhikoolis luua elementaarne tase, õppimis- ja koostööoskuste kujundamine, rutiinne õppimine. ✓ On ise eeskujuks oma õpilastele, sest särasilmised õpetajad innustavad tulevase õpetajaid õpilaste seast. ✓ Pakuvad õpilase seisukohalt mõtestatud õpet. ✓ Kaasavad õpilasi õppeprotsessi eesmärgistamisel ja teevad seda elulistele näidetele toetudes. ✓ Teavad oma rolli põhikoolis korra looja, suunaja, toetaja, raamide loojana, kuid on samas koos õpilastega avastaja ning õppija. ✓ Kasutavad mõistlikult digivõimalusi. ✓ Selgitavad välja ja arvestavad õppija eripärade, huvide, eeldustega. ✓ Õppeprotsessis suunavad, julgustavad, annavad tagasisidet, innustavad, aitavad kavandada järgmist sammu. ✓ Loovad õppimist soodustava õpikeskkonna.
koolijuhid	<ul style="list-style-type: none"> ✓ On eestvedaja ning visionäärid ✓ Toetavad õpetaja karjääriredelit, nt väiksem koormus, mentor, aeg enesetäiendamiseks ✓ Kujundavad arengukava protsessi sisuliseks, iga-aastase uuendamisega ✓ Arendavad kooli füüsilist keskkonda ja vaimset, et toetatud oleks heade ideede rakendamine ✓ Juurutavad õpetamisviisi, mis aitavad õpetajatel oma õpilastes näha oma potentsiaali. ✓ Otsuste tegemisel lähtuvad õppijakesksusest, mitte raamatupidajalikest otsustest ✓ Seavad tähtsaks kooli väärtused ✓ Usaldavad õpetajaid ja innustavad olema loovad ja innovaatilised; ✓ Kuulavad ära õpetajad ja õpilased. ✓ Võimaldavad koolitusi ja motiveerib kolleegide tundide külastamist, planeerib aja arendus- ja täiendusõppeks, õpetajatele ühistööks ✓ Arutavad kõiki otsuseid jõuavad enne kinnitamist ka õpilasesindusega ✓ Loovad suhteid ja hoiavad oma meeskonda. ✓ Saavad luua õpetajatele õppekeskkonna, kus õpetajad luua õppijatele toetava õppekeskkonna; ✓ Julgevad kujundada kooli poliitikat muutustest ja õpilaste vajadustest lähtuvalt

hariduse sõbrad	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Spordiklubid korraldavad koolides huvitunde ja liikumisõpetust ✓ Saavad toetada kutsevalikul. ✓ Saavad ise õpetajaks hakata, valikaineid pakkuda. ✓ Muuseum, rmk keskused, kultuurikeskus pakuvad koostööd ja sõber ei peaks külastuse eest raha küsima, õppeotstarbelised käigud võiksid olla tasuta. ✓ Juhendavad loovtöid, toetavad üldpädevuste saavutamist, lõimingut. ✓ Pakuvad õppijale huvipakkuvaid väljundeid, võtavad neid vastu ja õpetada, pakuvad uurimistöö teemasid
ettevõtjad	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Kujundavad vabatahtliku töö ettevõtetes süsteemsemaks ja õpikogemuseks. ✓ Saavad toetada kutsevalikul, valikainete valiku suurendamisel (ise õpetajaks hakata), saavad pakkuda õppekeskkonda. ✓ Näitavad initsiatiivi ning panustavad aega ja oma keskkonda õppetegevustesse, mis on selle kogukonna hariduse osa ✓ Kui tööturul tekib vajadus mõne uue eriala, ameti järgi, saab koostöös kutsekooliga luua õppekava.
koolipidajad	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Kujundavad koostöö süsteemi, kavandavad selge visiooni ja selle elluviimise. ✓ Seavad eelarves prioriteetseks tugispetsialistide olemasolu, huviringjuhtide normaalse tasustamise ✓ Tunnevad huvi koolis toimuva vastu ✓ Usaldavad ja toetavad koolijuhti ✓ On poliitiliselt neutraalne haridusasutuste suhtes ✓ Loovad turvatunde nii õpetajatele, lapsevanematele kui õpilastele. ✓ Korraldavad kommunikatsiooni vanemate suunal. ✓ Tegelevad kogukonna vastuseisuga kooli suhtes, vajadusel kasutavad erapooletu konsultandi abi. ✓ Otsustamisel lähtuvad õpilaste huvidest maakonna huve silmas pidades ✓ Teevad koolivõrgu korda ja värbavad juhtideks parimad. ✓ Loob õppimist soodustava õpikeskkonna: ✓ Kujundavad oma piirkonnas avatud hoiaku: toetavad huvihariduse pakkumist, mis soodustab õppijakeskset õpet, võimaldavad noortel kohalikke projekte kirjutada ja neid ka ellu viia.
Lapsevanem	<ul style="list-style-type: none"> ✓ On kursis olulise infoga. ✓ Toetavad oma last piisavalt ambitsioonikate eesmärkide seadmisel

Strateegiline eesmärk nr 3 - Õpivõimalused on vastavuses tööturu arenguvajadustega on oluline, sest

- õpilased on siis motiveeritud õppima
- huvikoolid ja üldhariduskoolid teeksid rohkem omavahel koostööd

õpilased	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Peavad saama teadlikuks sellest, mis tööturul toimub ja oma võimalustest, kujundama töökogemuse ja -harjumuse ✓ Omandavad hästi kvaliteetse põhihariduse, mis võimaldab edasi õppida mis tahes erialal. ✓ Õpilasesindus saab olla hääletoruks juhtkonna, õpetajaskonna ja näiteks ettevõtjate, kes on koolile partnerid, vahel. ✓ Tunnevad huvi ja määratlevad oma huve realselt, mõeldes oma oskuste peale ning lähevad õppima seda, mis päriselt huvitab, mitte ajada taga kõrgemat haridust, sest see on mainekas. ✓ Võtavad osa õpilasfirmade programmist. ✓ Gümnaasiumis määratlevad oma oskused ja abistavad kogukonna liikmeid, kellel on selles valdkonnas abi vaja.
õpetajad	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Rõhutavad aineteadmiste kõrval baasoskuste arendamist, mis on universaalsed ja millega saab hakkama mitmel elualal ✓ Suunavad õpilasi malevatesse, vabatahtlikku töösse, näitavad erinevaid võimalusi. ✓ Ainepõhises õppes toovad näiteid, mis on kooskõlas tööturul toimuvaga. ✓ Julgevad küsida õpilastelt abi valdkondades, kus õpilased on pädevamad ✓ Tutvustavad õpilastele võimalusi edasiõppimise kohta ja abistavad huvide määratlemisel. ✓ Arvestavad huvihariduses tehtavate tegevustega õppetöö osana, mis vähendaks õpilaste koormust ning võimaldaks süvitsi tegeleda neid huvitavate teemadega.
koolijuhid	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Määratlevad kooli õppekavas täpsemalt baasoskuste lõimingu. ✓ Teevad kõik selleks, et põhiharidus oleks tugeval tasemel. ✓ Seavad sihte ja tegutsevad vastavalt seatud sihtidele. ✓ Julgustavad ning motiveerivad ümberõpet ja täiendõpet oma õpetajate hulgas. ✓ Kutsekooli juhid teevad koostööd ettevõtjatega võrgustiku loomisel.

	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Kutsuvad idufirmasid/ettevõtteid koolidesse tutvustama seda, kuidas nad ettevõtlusega alustasid. ✓ Kutsuvad kooliüritustele kogukonda. ✓ Kehtestavad koolisisesed kokkulepped huvihariduses tehtavate tegevuste arvestamiseks õppetöö osana
hariduse sõbrad	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Annavad varakult teada, mida tööturg vajab. ✓ Toetavad erineval viisil tuleviku tegijaid, st tänaseid õpilasi ✓ Pakuvad abi ja kui kutsutakse kooli või koolis korraldatavatele üritustele, siis lähevad julgelt kohale. ✓ Aitavad läbi viia huviringe, lapsevanemaid saab kasutada tundide läbiviimisel külalisesinejatena. Kõigil on võimalus olla osa õppijate haridustee kujundamisest.
ettevõtjad	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Võtavad koolitaja rolli lühikoolitusteks, annavad sisendi ja võimaluse gümnaasiumi erinevateks praktikumideks, ning panustavad kutseõppe erialade valikutes. ✓ Tulevad kooli tutvustama oma tööd ja teevad praktilisi töötube, kus tutvustavad mõne praktilise ülesande kaud õpilastele oma ettevõtte mõnda olulist tegevust, oskust. Nt mingi skeemi järgi toimetamise (elektroonikas) jne.
koolipidajad	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Tagavad heaolu ja loovad tingimusi, et head ideed saaksid võrsuda ja kasvada. ✓ Pakuvad rahalist tuge tegevuste elluviimiseks, ✓ Oskavad valida kaasaegseid ja võimekaid juhte. ✓ Teevad hariduspoliitilisi otsused, mis toetaks koolide ja õpilaste arengut.